

Saksbehandler:Svein Mathias Køhn

Referanser:
SKR 08/09, KR 07/09

Saksdokumenter:

Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet

Sammendrag

Kirkerådet skal innen 2. mars 2009 fremme budsjettforslag til Kultur- og kirke departementet (KKD) for 2010. Departementet ber om at det i budsjettframlegget skilles mellom:

- forslag til nye tiltak med behov for økte midler
- behov for budsjettøkning for å videreføre eksisterende virksomhet
- spesielle forhold som krever ekstraordinære engangsbevilgninger

og at det gis en kort omtale av planene for 2011-2012.

Kirkerådet har mange satsingsområder som er satt i gang, hvor det er økte behov for midler. Disse er en oppfølging av St. prp. nr.1 (2008-2009) og tildelingsbrevet fra KKD og vedtak på Kirkemøtet. Noen av aktivitetene er samlet i felles budsjettposter for å imøtekomme et ønske fra KKD om å samle tilhørende aktiviteter.

Dette dokumentet inneholder en gjennomgang av de økonomiske konsekvenser av de satsingsområdene hvor det er behov for økte ressurser fra 2010. I forslag til vedtak fremgår den prioriteringsrekkefølge som fremmes for rådene for 2010, jer. KR 6/09.

Saksdokumentet som sendes til SKR og MKR er et foreløpig dokument, da det endelige dokumentet til Kirkerådet ikke er avsluttet enda. Alle prioriteringer og behov er imidlertid samlet i dette dokumentet.

Forslag til vedtak fra Kirkerådet:

Kirkerådet prioriterer følgende tiltak for 2010 på grunnlag av nedennevnte satsingsområder:

1. Trosopplæringsreformen – videre opptrapping
2. IKT-utvikling
3. Økte kostnader til ledelse og administrasjon
4. Menighetsutvikling
5. Samisk kirkeliv
6. Rekruttering
7. Kontingenter til økumeniske organisasjoner
8. Skaperverk og bærekraft

Forslag til vedtak fra Mellomkirkelig råd:

Mellomkirkelig råd har følgende kommentarer til prioriterte tiltak for 2010:

.....

Saksorientering

Innledning

Budsjettforslaget for Kirkerådets virksomhet er utarbeidet på bakgrunn av de utfordringer Kirkerådet står overfor de kommende årene.

Kirkerådet har et særlig ansvar for å legge til rette for tjenlige rammer og ordninger for den kirkelige virksomhet. Dette medfører at arbeidet med kirkelige reformer rent generelt må følges opp. Dette gjelder også for de utfordringer som gir seg av oppfølgingen av statkirke forliket. Den norske kirke har behov for økt kompetanse og styrket bemanning på flere områder for å stå godt rustet til å møte fremtiden.

De enkelte behov er vurdert ut fra om det er:

1. Forslag til nye tiltak med behov for økte midler
  2. Behov for budsjettøkning for å videreføre eksisterende virksomhet
  3. Spesielle forhold som krever ekstraordinære engangsbevilgninger
- Videre er det gitt en kort omtale av de viktigste planene for 2011-2012.

Oppsummering

I innstillingen er foretatt en prioritering. Nedenfor følger et sammendrag av disse.

1. Trosopplæring.

Kirkerådet er opptatt av at satsingen på trosopplæring skal komme stadig flere menigheter til gode og at opptrappingsplanen forseres. Den samlede kirkelige anbefaling er at dette skjer over statsbudsjettene for 2010-2011. Dette gir rom for en toårig konsolideringsfase i tiårsperiodens avslutning.

2. IKT-utvikling.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er et område det er stort behov for å styrke i Den norske kirke. Kirkerådet arbeider med en ny IKT-strategi. For å følge opp satsingen på dette området er det behov for en ny stilling som fagdirektør IKT. Øvrige konsekvenser må Kirkerådet komme tilbake til når utredningsarbeidet er avsluttet sommeren 2009.

Den nye IKT-enheten vil styrke kontakten med fellesrådene og det vil bli lagt vekt på å finne løsninger på tvers av organisasjonsnivåene slik at ”stordriftsfordeler” kan utnyttes der det er hensiktsmessig.

Videre er det et mål å utvikle medlemsregisteret videre slik at det også kan ivareta andre elektroniske prosesser, slik som bl.a. kirkebokføring for at Den norske kirke kan effektivisere de administrative prosessene.

3. Økte kostnader til ledelse og administrasjon.

Kirkerådet har ikke full husleiekompensasjon i tildelingen fra KKD og må benytte andre frie driftsmidler til å betale leie og fellesutgifter. Ved gjennomføring av demokratireformen øker antall valgte medlemmer av Kirkemøte og bispedømmeråd. Det gir økte kostnader. Samtidig har Kirkerådet vært opptatt av å få til bedre ordninger for møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste for tillitsvalgte.

4. Menighetsutvikling.

Menighetsutvikling er et viktig satsingsområde i Den norske kirke. Gudstjenestereformen er på høring og vil bidra til en omfattende fornyelse av arbeidet med gudstjenester i Den norske kirke. Plan for diakoni har lagt et nytt grunnlag for videreutviklingen av diakonien og det pågår en omfattende fornyelse av kirkens undervisning gjennom trosopplæringsreformen. At det samtidig og parallelt med dette arbeides med forsøk og utredninger av kirkens organisering bidrar til at kirken har en strategisk mulighet til å se sammenhenger med utvikling av nøkkelområder og videreutvikling av den kirkelige organisering. Kirkerådet er opptatt av å se helheten i dette utviklingsarbeidet med tanke på menighetsutvikling i Den norske kirke. Endringspotensialet er vesentlig større en summen av de enkelte reformene. Med dette fokuset søker Kirkerådet å hente ut potensialet i den samtidighet som skapes av den bredde av endringsprosesser som nå pågår. Kirkerådet vektlegger behovet for å øke innsatsen på dette feltet med en ny stilling i feltet fra 2010.

5. Samisk kirkeliv.

Kirkerådet har vedtatt å flytte sekretariatet til Samisk kirkeråd til Tromsø forutsatt at de økte utgiftene dette medfører blir kompensert. Utflytning av statlig virksomhet fra Oslo området er politisk sak. For samisk kirkeråd er det viktig å komme nærmere den samiske befolkning og kultur i Sápmi. Flyttingen innebærer en ekstraordinær engangsbevilgning til flytting og etablering i 2010 og budsjettøkning for å dekke økte leiekostnader fra 2011.

Samtidig er det startet et arbeid med en ny Plan for samisk kirkeliv. Denne skal behandles på Kirkemøtet i 2010. Fra 2010 fremmes det forslag på en ny stilling innenfor ungdomsarbeid og diakoni. Det er grunn til å anta at det fra 2012 vil være behov for ytterligere ressurser til å følge opp planen.

6. Rekruttering.

Kifo, Norsk kirkeforskning, har utarbeidet et faktamateriale som bør danne grunnlag for planlegging av en bred rekrutteringssatsning i Den norske kirke. Kirkerådet ser det som naturlig at Kirkerådet innehar initiativet og leder en bred satsning i samarbeid med ulike kirkelige organer, organisasjoner og institusjoner. Kirkerådet har behov for økte ressurser til å prioritere dette arbeidet.

7. Kontingenter til økumeniske organisasjoner.

Kirkerådet er i dialog med KKD om å få dekket kontingenter til økumeniske organisasjoner over statsbudsjettet slik ordningen var fram til 2001. Fra 2002 og fram til nå er disse midlene blir finansiert av midlene fra OVF.

8. Skaperverk og bærekraft.

Fra 2008 inngikk Kirkerådet et samarbeide med Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp for å følge opp miljøengasjementet i Den norske kirke. For å gi dette arbeide tyngde er det behov for statlig finansiering og et årlig statlig driftstilskudd.

9. Kirkeordning.

Kirkeforliket innebærer behov for nye utredninger om forhold Stat- kirke og det må avklares med KKD hvordan arbeidsfordelingen skal være framover. Kirkerådet vil få økt ansvar og økte oppgaver framover. Det er behov for å arbeide med disse spørsmålene for at Den norske kirke skal kunne ta mer ansvar fremover og det trengs mer ressurser til dette.

10. Kirkevalg.

Demokratireformen er viktig for den videre utvikling i forholdet Stat-kirke. Allerede i 2011 skal det avvikles nytt valg. Fram til dette valget må det gjennomføres forskning og evaluering av valget i 2009.

I notatet omtales også driftstilskuddet fra Opplysningsvesenets fond. Dette betyr mye for å følge opp Kirkemøtets satsingsområder. Det er viktig at tilskuddet opprettholdes. Hadde dette blitt indeksregulert ville det vært 5 mill kr høyere i 2009. Det er ønskelig at dette skjer i framtiden.

For øvrig vises det til sak KR 6/09 *Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige området.*

1 Trosopplæringsreformen

Trosopplæringsreformen skal videreføres i samsvar med de retningslinjer og forutsetninger som er lagt til grunn i St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid, jf. Innst. S. nr. 200 (2002-2003). Målet er et systematisk og sammenhengende tilbud om trosopplæring for alle døpt fram til fylte 18 år. Tilbudet skal være lokalt forankret, tilpasset ulike alderstrinn og tilrettelagt på en slik måte at det når ut til bredden av alle dømte samt tilrettelagt for sør-, lule- og nordsamisk trosopplæring.

2010 er det syvende året i den tiårige innføringen av trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Prosjektperioden ble avsluttet i desember 2008. De sentrale føringene og retningslinjene for videreføringen av reformen ble behandlet på Kirkemøtet i 2008 og retningslinjer og modeller for gjennomføringsfasen blir etablert i 2009. Plan for trosopplæring kommer til Kirkemøtebehandling høsten 2009. Det betyr at 2010 blir et særdeles viktig år for den tiårige innføringsfasen.

Kirkemøtet har i tråd med Styringsgruppas, evalueringene og Kirkerådets anbefaling vektlagt at den økonomiske opptrappingen av reformen bør skje raskere enn ved en jevn opptrapping i en ny femårsperiode. Den samlede kirkelige anbefalinger er at dette skjer over statsbudsjettene for 2009-2011. Dette gir rom for en toårig konsolideringsfase i tiårsperiodens avslutning. Det vises til brev til KKD av 12.1.09. om dette.

Forslag til budsjettamme for 2010 ut fra lønns- og prisjustert ramme

Kirkerådet har lagt til grunn for sine planer om opptrapping at reformen er dimensjonert med 250 millioner i 2003 kroner. Med sikte på at denne rammen er oppnådd i 2011 er Kirkerådets forslag at reformen trappes opp med 77,5 mill. kroner i 2010 og 83 mill kr i 2011. Samlet gir dette en budsjettamme for trosopplæringsreformen i 2010 på 227,5 mill. kroner.

Kirkerådet foreslår en økning av den økonomiske rammen for reformen til totalt 227,5 mill. kroner som innebærer en økning på 77,5 mill. kroner i 2010.

2 IKT- utvikling

En arbeidsgruppe drøftet i 2008 organisering og utvikling av IKT-tjenestene i Den norske kirke. Konklusjonene var at:

- Kirkerådets bestillerkompetanse styrkes
- Systemeierskap bør innføres
- En IKT-kompetansenhet bør etableres i Kirkerådet
- IKT-strategi for Den norske kirke som helhet bør utarbeides.

Kirkerådet arbeider i 1.halvår 2009 for å utvikle en ny IKT-strategi for Den norske kirke og organisasjonsplanen er endret og IKT-funksjonen vil bli styrket med en stilling så snart det er budsjettmessig dekning for dette. Kirkerådet vil komme tilbake til de øvrige

konsekvenser av IKT-strategien når det pågående utredningsarbeid er avsluttet sommeren 2009.

Ved innføring av nye teknologiske løsninger må det sikres at organisasjonen henter ut de gevinster som verktøyene gir mulighet til. Dette omfatter opplæring av brukere, etablering av nye rutiner og arbeidsprosesser og ikke minst avlæring av gamle arbeidsmåter.

2.1 Nye stillinger

2.1.1 Fagdirektør IKT

Kirkerådet arbeider for å styrke ledelsen av IKT ved at det opprettes en stilling som vil være ansvarlig for å følge opp strategien sentralt, være bindeledd mot OVF, bispedømmerådene og lokalkirken. Kirkerådet har ingen i dag som har tid og kompetanse til å ivareta dette på en god måte. I en kunnskapsvirksomhet som Den norske kirke, med en kompleks organisasjonsstruktur og mange enheter, er effektiv bruk av IKT et viktig suksesskriterium for å lykkes i arbeidet.

Stillingen vil også ha ansvar for brukerstøttesenteret knyttet til medlemsregisteret og ha bestillerrollen i KR slik at vedkommende kan følge opp brukernes funksjonelle krav til systemløsning. Vedkommende vil være ansvarlig for å vurdere kostnader ved anskaffelser og forvaltning/drift og gjøre kost-/nyttevurderinger, samt følge opp leverandører og sammen med leverandører forberede leveranser innenfor avtalte rammer. Den nye enheten vil også ha kontakten med fellestrådene og det må arbeides med løsninger på tvers av organisasjonsnivåene slik at "stordriftsfordeler" kan utnyttes der det er hensiktsmessig.

Kirkerådet ber om at budsjett styrkes med lønns- og driftsmidler på i alt kr 900.000 fra 2010.

2.1.2 Webutviklerstilling

Det er behov for en økt satsing på Den norske kirkes nettportal www.kirken.no. For å få dette til er det behov for en ny stilling. De aller fleste medlemmer har i dag tilgang til internett i sine hjem og disse forventer en helt annet omfang av informasjonsservice gjennom nett-tjenester, enn det kirkens nettportal kan tilby i dag. Det er et stort behov for en videreutvikling av nettportalen. Det omfatter vurdering av tekniske løsninger for nye webbaserte tjenester og utarbeidelse av webstrategier. De store satsingene innen trosopplæring, gudstjenestefornyelse, miljø, medlemsregister/kirkebok, kirke-stat, menighetsrådsvalg forutsetter stor kommunikasjonsinnsats på nettet. Dette er viktig for at Den norske kirke skal opprettholdes og videreutvikles som en åpen og inkluderende folkekirke.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en styrking med en stilling på området informasjon og kommunikasjon kostnadsregnet til i alt kr 800 000 på årsbasis fra 2011.

2.2 Kirkebok

Våren 2009 vil Den norske kirke ta i bruk et nytt system for å holde oversikt over medlemmer og tilhørige. Løsningen legger opp til at elektronisk kirkebokføring knyttes sammen med det nye medlemsregisteret til en helhet og innebærer en slutføring av medlemsregisteret. Kirkeboken vil kontinuerlig føre medlemsregisteret med de data som er nødvendige for å holde registeret oppdatert. Dermed vil også antall feilkilder reduseres. Utvidelsen vil effektivisere lokalmenighetenes kirkebokføring med en mer brukervennlig løsning slik at rapportering til Statistisk sentralbyrå og til medlemsregisteret blir et biprodukt av kirkebokføringen. Videre vil denne løsningen sikre at informasjon kontinuerlig kan flyte mellom menighetene og de ansatte. Med den satsing som har vært i det offentlige omkring eNorge 2009 er det viktig at også Den norske kirke tar del i moderne teknologi for integrerte digitale web-løsninger. Siden kostnadene til infrastruktur i stor grad ble tatt i forbindelse med den nå ferdigstilte løsningen for nytt medlemsregister, vil utvidelsen bli forholdsvis rimelig tatt i betraktning den merverdi den skaper for menighetene.

Investeringsbudsjettet for utvikling av Kirkebok er på 12 mill kr. Av dette vurderes nødvendig sikkerhetsinvesteringer til 4,5 mill, utløsning av opsjon på utvikling av elektronisk kirkeboksystem 3,5 mill og prosjektledelse, arkitektur og ekstern bistand 4 mill. Det er beregnet av de årlige driftsutgiftene for Kirkerådet vil øke med 3 mill kr.

Kirkerådet ber på grunnlag av ovenstående om ekstra midler på 12 millioner kroner til investering og 3 mill kr til drift til utvikling og årlig drift av elektronisk kirkebok fra 2010.

3 Økte kostnader til ledelse og administrasjon

3.1 Økte leiekostnader i Kirkens hus

Kirkerådets kostnader til husleie i lokaler i Rådhusgata 1-3 er høyere enn det som er innarbeidet i driftsrammen. Leiekostnader og fellesutgifter i 2009 er kr 4 228 000 mens det i driftsrammen er innarbeidet kr 3 593 000 for inneværende år. Videre er Kirkerådet i dialog med gårdeier Rådhusgt. 1-3 om beregning av fellesutgiftene. Dette er en prosess som har pågått siden lokalene ble tatt i bruk. Departementet er orientert om dette. Rammen for neste år må også dekke prisstigning. Dette er en budsjettjustering for å videre føre eksisterende virksomhet.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 800 000 fra 2010 for å dekke kostnadene ved å leie lokaler i Kirkens Hus.

3.2 Folkevalgtes arbeidsvilkår – Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste

Kirkerådet behandlet i møte 11. og 12.09.08. Det vises til KR 51/08 og til brev til departementet av 30.10.2008.

Saken er satt opp på prioriteringslisten siden det ikke foreligger noe bevilgning til dette formål i budsjettet for 2009 på nåværende tidspunkt. Andre statlige virksomheter har ordninger for godtgjørelse til sine styremedlemmer. Det er en beskjeden justering som

kirkerådet her ber om. Dette er en budsjettjustering for å videreføre eksisterende virksomhet.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 250.000 til dette formål.

3.3 Stilling for oppfølging av innkjøpsreglementet

Ved de siste større anskaffelsene knyttet opp mot gudstjenestereformen, medlemsregisteret og kirkevalget 2009 har Kirkerådet erfart at det kreves god kompetanse og innsikt i innkjøp for å følge opp det statlige regelverk på en god måte. Kompleksiteten øker mye når større anbud legges ut. Oppgavene er i tillegg svært tidkrevende. Sekretariatets bemanning er presset på mange området. Kirkerådets direktør har ved en ny gjennomgang av organisasjonen konkludert med at det er behov for en ny stilling til å følge opp disse oppgavene på en bedre måte. Dette er en budsjettjustering for å videre føre eksisterende virksomhet og for å ha økt kompetanse på offentlige anskaffelser.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 800.000 til dette formål.

3.4 Økte kostnader Kirkemøte.

I 2010 øker antall medlemmer av Kirkemøte fra 86 medlemmer til 115. Dette er en konsekvens av demokratireformen i Den norske kirke og vil gi økte utgifter ved avvikling av Kirkemøte. Fra 2010 er det behov for økte midler til reiser, opphold til Kirkemøte for 29 personer. Antall personer gjør også at kostnadene til infrastruktur til gjennomføring av arrangementet øker. Antall komiteer vil øke til åtte og det vil bli behov for mer sekretær- og administrativ hjelp. Basert på kostnadene fra KM 2008 utgjør dette kr 300 000 for et normalt driftsår. Pga gudstjenestereformen planlegges det at Kirkemøte i 2010 skal utvides med 2 døgn. Dette innebærer ekstrakostnader i 2010 med kr 800.000.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 800.000 i 2010 og kr 300.000 fra 2011 i forhold til rammene for 2009.

4 Menighetsutvikling

Bakgrunn

Den norske kirke er inne i en periode med et omfattende og mangfoldig arbeid med forskjellige nye planer og reformer. Plan for diakoni ble vedtatt av Kirkemøtet i 2007, Plan for kirkemusikk i 2008. I 2009 vil Kirkemøtet behandle Plan for trosopplæring. Plan for samisk kirkeliv og reform av kirkens gudstjenesteliv skal behandles i 2010. Gudstjenestereformen implementeres i menighetene fra 1. søndag i advent 2011. Menighetsutvikling og fornyelse er målet med alt dette arbeidet. Plan og reformarbeidet er å forstå som virkemidler til menighetsutvikling. Den enkelte planen og reformen er en del av denne større helhet og skal tjene den. Videreutvikling av en hensiktsmessig kirkelig struktur og samarbeid mellom små og mellomstore menigheter/fellesråd er en naturlig del av et slikt arbeid. Viktige prosesser er satt i gang, og et systematisk arbeid med å innføre planene vil være avgjørende for at de mange planene bidrar til en god

menighetsutvikling. Implementeringen av planene vil kreve både en felles og helhetlig tilnærming og en tilnærming som er tilpasset det enkelte planområdet. Dette arbeides det med på ulike måter og i ulike sammenhenger. Kirkerådet har behov for å få tilført ekstra ressurser innen to av feltene:

- Helhetlig menighetsplanlegging
- Utvikling av kirkens gudstjenesteliv

4.1 Helhetlig menighetsplanlegging

Nå når nye planer og reformer skal innføres i menighetene, er det behov for en ekstra stillingsressurs i 3 år. Prosjektstillingen skal ha som oppgave å bidra til at de nye planene og reformene tas i bruk som en ressurs som fremmer helhetstenkning og utvikling i menighetene. Målet er å nå lenger ut med arbeidet, øke frivillig deltakelse og engasjement, bedre den faglige kvaliteten på virksomheten og bidra til at mulige organisasjonsmessige gevinster og konsekvenser hentes ut av implementeringsprosessene.

Med utgangspunkt i de sentralkirkelige råd må det arbeides målrettet og systematisk i forhold til bispedømmekontorene, menighetene, fellestrådene, undervisningsinstitusjonene og de ulike gruppene av kirkelig ansatte. Prosjektet skal fange opp og systematisere det som skjer når det gjelder innføring av nye planer, formidle informasjon og drive opplysning og samordne ulike initiativ og tiltak. Samarbeid med ulike andre parter, både sentralt, regionalt og lokalt vektlegges.

Viktige oppgaver i prosjektet vil være å:

- utvikle undervisningsopplegg og kurs- og informasjonsmaterieil til bruk i ulike sammenhenger og av ulike grupper
- avholde kurs, temadager, seminarer og liknende i menigheter og prostier, bispedømmer m.m.
- gi opplæring av andre kursledere/foredragsholdere
- etablere nettbaserte verktøy for menighetsutvikling
- kvalitetssikre organisasjonsmessige konsekvenser av implementeringsprosessene
- arbeide faglig med menighetsplanlegging og menighetsutvikling
- legge til rette for vitenskapelig basert evaluering
- utarbeide planer for oppfølging av implementeringen over tid

Som del av trosopplæringsreformen er det utviklet virkemidler som rapporterings-systemer og en mentorordning som eventuelt kan videreutvikles med tanke på en helhetlig tilnærming til menighetsplanlegging. Arbeidet ses i sammenheng med ulike pågående prosesser innen dette området.

4.2 Utvikling av kirkens gudstjenesteliv

Bakgrunnen er vedtak om ny gudstjenesteordning for Den norske kirke, fra UKM 2003 og flere kirkerådsvedtak. Statsbudsjettet for 2009 beskriver kirkens gudstjenesteliv som et av 4 hovedmål.

Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes etter de mål som Kirkemøtet og Kirkerådet fastsetter. Gudstjenestereformen skal bl.a. gi større rom for fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring av gudstjenestelivet.

Dette er en krevende prosess som involverer Den norske kirke på alle nivåer. Det er derfor behov å utvikle og gjennomføre innføringskurs og inspirasjonssamlinger, utvikle veiledningsmateriell og forberede ulike forsknings- og evalueringsoppdrag. Til dette er det behov for investeringer på 4 mill kr for 2010.

For å ivareta sentrale sekretariatsfunksjoner for kontinuerlig arbeid med og rådgivning innen kirkemusikk, hymnologi og liturgispørsmål, er det behov for en styrking av Kirkerådets bemanning fra 2010. Nettjenestene må utvikles videre og det vil være behov for konsultasjoner og arbeide videre med kjøp av rettigheter. Kostnadene fra 2010 er beregnet til 3,7 mill kr hvorav aktivitetsmidler utgjør om lag 3 mill kr.

Det er også behov for midler til fullføring og implementering av reformen fra 2011 og framover.

Behov driftsbudsjett menighetsutvikling

Helhetlig menighetsplanlegging:

Stilling med driftsmidler	700 000
Midler til materiellproduksjon, kursvirksomhet	200 000

Sentral rådgivning og utvikling av kirkens gudstjenesteliv

Driftsmidler

1 stillinger fra 2010 innenfor hymnologi, kirkemusikk og rådgivnings- tjeneste	700 000
Aktivitetsmidler til konsultasjoner, nettjenester og kjøp av rettigheter.....	3 000 000
Investeringsmidler til veiledning, kurs, samlinger og forskning	4 000 000

<u>Totalbudsjett for menighetsutvikling</u>	<u>8 600 000</u>
---	------------------

Kirkerådet ber om at det bevilges investering, lønns- og driftsmidler som muliggjør en satsing på området menighetsutvikling med kr 8 600 000

5 Samisk kirkeliv

5.1 Flytting av samisk kirkeråd

Kirkerådet har etter innstilling fra Samisk kirkeråd vedtatt å flytte (KR 50/08) sekretariatet for Samisk kirkeråd til Tromsø. Vedtaket er gjort under forutsetning av at det gis budsjettmessig dekning for de ekstra kostnadene. Det er ønskelig at flyttingen kan skje i 2010.

Hovedbegrunnelsen for flytting er at Samisk kirkeråd mener at geografisk nærhet til samiske bosettingsområder i Sápmi er viktig. Dette er viktig for å få tilgang på kompetanse, inspirasjon og nærhet til samiske kulturer for å utvikle samisk kirkeliv i alle samiske områder.

Videre kommer engangskostnader til flytting på kr 20 000 pr stilling, i alt kr 80 000. I tillegg påløper en del andre personalkostnader knyttet til endret lokalisering og kostnader i overgangen med pendling. Vi har ikke full oversikt over alle kostnader på det nåværende tidspunkt og vil komme tilbake til dette. For samisk kirkeliv er det viktig at flyttingen kan realiseres så snart det finnes disponible lokaler i 2010. Flyttekostnadene er en ekstraordinær engangsbevilgning.

Ekstra kostnader for 2010 er stipulert til kr 500 000. Kirkerådet vil komme tilbake til det endelige nivået for de ekstraordinære kostnadene knyttet til flytting og etablering av kontoret når lokalisering og bemanningsspørsmål er videre avklart og ber om at departementet setter av en reservepott til dette.

5.2 Økte kostnader for Samisk kirkeråd ved etablering i Tromsø

Forutsatt at Samisk kirkeråd er etablert i Tromsø i 2010, vil det bli økte driftskostnader til leie av lokaler i Tromsø og kommunikasjonskostnader til Kirkens Hus i Oslo. Kirkerådet har beregnet de ekstra driftskostnadene til kr 760 000. Dette gjelder reiser i forbindelse med møter og tilgang og kommunikasjon ved bruk av felles datasystemer. For å dekke disse kostnadene er det behov for at driftsrammen økes ellers kan ikke flytting gjennomføres i tråd med Samisk kirkeråd og Kirkerådets vedtak. Flyttingen medfører ekstrakostnader og det henvises til pkt 3.1 når det gjelder dette. Dette er en budsjettjustering for å videre føre eksisterende virksomhet.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 760 000 fra 2011 for å dekke de økte kostnadene ved ha Samisk kirkeråd lokalisert i Tromsø.

5.3 Plan for Samisk kirkeliv

Kirkemøte skal etter planen behandle plan for samisk kirkeliv på KM 2010. Fra 2011 er det behov for en konsulent-/rådgiverstilling for diakoni og samisk ungdomsarbeid. Det har vært arbeidet i mange år med å styrke ungdomsarbeidet. Stillingens arbeidsområde vil være å bygge opp samisk ungdomsarbeid i samarbeid med de tre nordligste bispedømmene. Stillingen har sammenheng med oppfølging av diakoniplan for Den norske kirke. Videre vil stillingen kunne ivareta ungdomsarbeid sammen med Kirkerådets rådgiver for ungdomsspørsmål.

Det er grunn til å tro at plan for samisk kirkeliv også vil omhandle bemannings-situasjonen. Kirkerådet vil derfor allerede nå melde fra om at det fra 2012 kan være behov for ytterligere 1-2 nye stillinger. Dette kan gjelde en konsulent for sørsamisk språk og kultur og en stilling knyttet til opplæringsmateriell, pedagogiske opplegg, tilpassede opplegg for dem med særskilte behov og oppfølging av samisk nettsted.

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 700 000 fra 2010 for å dekke de økte kostnadene til en ny stilling.

6 Rekruttering

Det er et stort behov for å arbeide med rekruttering til kirkelige stillinger. De neste år vil det være et stort behov for å dekke naturlig avgang for mange funksjoner og stillinger. Reformene krever også flere stillinger og ny kompetanse mange steder. Kirkerådet har behov for økte ressurser til å prioritere dette arbeidet.

Kifo, Norsk kirkeforskning, har utarbeidet et faktamateriale som bør danne grunnlag for planlegging av en bred rekrutteringssatsning i Den norske kirke. Kirkerådet ser det som naturlig at Kirkerådet innehar initiativet og leder en bred satsning i samarbeid med ulike kirkelige organer, organisasjoner og institusjoner.

Kirkerådet mener tiden nå er moden for å ta et krafttak for å bedre rekrutteringen til kirkelige stillinger, ikke minst til presteutdanningen. Rekrutteringsarbeid er krevende og vil kreve en god del ressurser dersom en skal oppnå nødvendig oppmerksomhet om de ulike tjenestene og nærkontakt med potensielle søkere.

Kirkerådet ber om årlige bevilgninger på 2,5 millioner kroner til rekrutteringsarbeid i årene fremover.

7 Kontingenter til økumeniske organisasjoner.

Inntil statsbudsjettet til 2001 ble Den norske kirkes kontingenter til økumeniske organisasjoner dekket over statsbudsjettet, post 71.18. Fra 2002 har støtten blitt dekket av tilgjengelige OVF-midler. I møte med KKD 9.1.09 ble det drøftet om disse kontingentene igjen kunne være en del av finansieringen over statsbudsjettet. Det vises til brev av 23.1.09 til KKD om dette.

For Kirkerådet er Den norske kirkes deltakelse i de primære økumeniske samarbeidsrelasjoner, nasjonalt og internasjonalt, svært viktig og er nå blitt en normal del av vår kirkes liv og tjeneste, i samsvar med retningslinjer gitt av Kirkemøtet.

Dette gjelder følgende organisasjoner:

Organisasjon	Budsjett 2010
Kirkenes Verdensråd	2 100 000
Det Lutherske Verdensforbund	2 100 000
Konferansen av Europeiske kirker	400.000
Menneskerettighetsfondet	150.000
Norges Kristne Råd	270.000
Konferansen av protestantiske kirker i Europa	50.000
Sum kontingenter 2010	5.070.000

Kirkerådet ber om at budsjetttrammen økes med kr 5 070 000 til dette formål fra 2010.

8 Skaperverk og bærekraft, jfr. sak KR 6/09

Miljøengasjementet i Den norske kirke har vært stort i mange år, og er økende. Feltet har engasjert mange og vært behandlet på Kirkemøtet i 2007 og 2008. Kirkerådet har fra 2008 gått inn i et formelt samarbeid med Norges Kristne Råd (NKR) og Kirkens Nødhjelp(KN) om prosjektet *Skaperverk og bærekraft – Et kirkelig tiår for endring i kirke og samfunn*. I 2010, som i 2009 vil arbeidet for en rettferdig internasjonal klimaavtale stå sentralt, og menigheter og bispedømmer vil utfordres til å vise konkret engasjement. Arbeidet med grønne menigheter og miljøsertifisering vil intensiveres, og nye nettsider og nyhetsbrev etableres i 2009.

Prosjektet skal invitere med NKR's medlemskirker samt misjons- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke om et bredt samarbeid, og mange av disse er allerede engasjert i ulike aktiviteter tilknyttet prosjektet. Kirkerådet samarbeider også med miljø- og utviklingsorganisasjoner blant annet gjennom ForUM for utvikling og miljø, og tar sikte på et positivt samarbeid med myndighetene.

For å gi dette arbeidet tyngde er det behov for driftsmidler, både til stillinger sentralt, (deltids)stillinger på bispedømme/regions-nivå og til materiell/kursing. Kirkerådet søker for 2009 Miljøverndepartementet om kr 3,4 mill, herunder kr 500 000 til koordinatorstilling sentralt og kr 2 mill. til stillinger på bispedømmenivå. For 2008 ble det søkt om kr 1,4 mill fra Miljøverndepartementet, og det ble da innvilget kr 150 000 fra Miljøverndepartementets Klimaløftet.

Kirkerådet har foreslått at det opprettes en egen post på statsbudsjettet til miljøarbeid i organisasjoner som ikke primært er miljøorganisasjoner. Det er videre behov fra en avklaring fra KKD og MD av mulighetene for støtte til kirkelig miljøarbeid.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en satsing på området med kr 1 500 000 fra 2010.

9 Kirkeordning

Bakgrunnen er Stortingets forlik fra 10. april 2008, KM-vedtak 8/05, KM 8/06 og 8/07 samt St.meld. nr 17 (2007-2008).

Kirkerådet har behov for ekstra ressurser når kirkens fremtid skal utredes, drøftes og avklares. Dette er en omfattende sak, som vil ta mye tid og som er viktig for de fremtidige relasjoner mellom stat og kirke. Saken må følges opp med samtaler med KKD. Det må avklares en arbeidsfordeling framover.

På det nåværende tidspunkt har Kirkerådet behov for 2 ekstra stillinger fra 2011, hvor følgende arbeidsoppgaver vil inngå;

- kirkens finansiering: utrede og utvikle finansieringssystemer innen kirken
- kirkelig organisering
- organisering av arbeidsgiveransvar

Aktivitetstidler til omfattende bruk av konsultasjoner, reising, drift av fag-/ad hocutvalg, kjøp av delutredninger, juridiske utredninger, forskningsmidler.

Kirkerådet ber om årlige bevilgninger på 2 millioner fra og med 2011 til å arbeide med fremtidig ordning for Den norske kirke.

10 Kirkevalg 2011

Kirkerådet er i gang med forberedelsen til Kirkevalget i 2009. Resultater og erfaringer fra dette vil danne grunnlag for planleggingen for 2011.

Evaluering og forskning på valget i år vil fortsette i 2010. Det er kalkulert med 3 mill kr til dette i 2009 og 2010. Evalueringsopplegget er ikke avklart på det nåværende tidspunkt.

Det er grunn til å tro at valget i 2011 vil ha samme ressursbehov som årets valg, med utsendelse av valgkort og informasjon til alle stemmeberettigete, nasjonal og regional tilrettelegging, valgadministrasjon i Kirkerådet, bispedømmerådene, tilskudd til lokalt nivå samt midler til evaluering og forskning. Foreslått beløp er indeksregulert.

Kirkerådet ber om en bevilgning på 71 mill kr i 2011.

Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak

Kirkerådet har årlig disponert et tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til felles kirkelige tiltak. Disponeringen av midlene skjer i henhold til retningslinjer gitt av Kirkemøtet. Den norske kirkes kontingenter til økumeniske organisasjoner dekkes av tilskuddet.

I retningslinjene for fondet er det i pkt 6.1 presisert at det normalt ikke skal ytes tilskudd til samme formål i mer enn 3 år. Dette følges ikke opp siden faste årlige tilskudd bevilges av disse midlene bevilges av denne ramme fordi det ikke er rom for dette innenfor rammene på statsbudsjettet.

For 2009 er det budsjettert med 25,5 mill kr. Midlene er avgjørende for at Kirkerådet kan følge opp med tilskudd til Kirkemøtets vedtatte satsingsområder (retningslinjene pkt 6). Det er viktig med "frie midler" for å stimulere og utvikle tilbudene og gi gode løsninger for våre brukere. Beløpet på 25,5 mill kr har ikke vært justert de siste år. Det er ønskelig at det kan justeres i takt med lønns- og prisstigning, slik den reelle verdi opprettholdes. I år 2000 var rammen på 25 mill kr. Konsumprisindeksen har i perioden økt med 20 %. Om tilskuddet hadde vært justert i.h.t. dette hadde beløpet for 2009 utgjort 30 mill kr.

Prioritet	Tallbudsjett - Statsbudsjett 2010	Økning 2010	Økning 2011	Økning 2012	Sum
	Kap 0340 Kirkelig administrasjon				
1 Forslag til nye tiltak med behov for økte midler - Post 01 Driftsutgifter					
	4 Menighetsutvikling				
4	4.1 Helhetlig menighetsplanlegging:	900 000			900 000
4	4.2 Sentral rådgivning og utvikling av kirkens gudstjenesteliv	3 700 000			3 700 000
	8 Skaperverk og bærekraft				
8	Stilling med driftsmidler	1 500 000			1 500 000
	I Sum nye tiltak	6 100 000	0	0	6 100 000
2. Behov for budsjett økning for å videreføre eksisterende virksomhet - Post 01 Driftsutgifter					
	2 IKT				
	2.1 Nye stillinger				
2	2.1.1 Fagdirektør IKT med driftskostnader	900 000			900 000
2	2.1.2 Web-utvikler med driftskostnader		800 000		800 000
2	2.2 Kirkebok	3 000 000			3 000 000
	3 Felleskostnader, ledelse og adm.				
3	3.1 Leiekostnader i Kirkens hus	800 000			800 000
3	3.2 Folkevalgtes arbeidsvilkår – Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste	250 000			250 000
3	3.3 Stilling for oppfølging av innkjøpsregl.	800 000			800 000
3	3.4 Utvidelse av Kirkemøtet	800 000	-500 000		300 000
	5 Samisk kirkeliv				
5	5.2 Økte kostnader for Samisk kirkeråd ved etablering i Tromsø	760 000			760 000
5	5.3 Økte satsinger samisk kirkeliv	700 000	1 800 000		2 500 000
6	6 Rekruttering	500 000	2 000 000		2 500 000
7	7 Kontingenter til økumeniske org.	5 070 000			5 070 000
9	9 Kirkeordning		2 000 000		2 000 000
	II Sum eksisterende virksomhet	13 580 000	6 100 000	0	19 680 000
3. Spesielle behov som det kreves ekstraord. engangsbevilgninger - Post 01 Driftsutgifter					
2	2.2 Kirkebok – investeringsbudsjett	12 000 000			12 000 000
4	4.2 Implementering av gudstjenestereformen	4 000 000			4 000 000
5	5.1. Flytting av samiske avdeling	500 000			500 000
	III Sum ekstraordinære engangsbevilgninger	16 500 000	0	0	16 500 000
	Sum kap 0340 Driftsutgifter Post 01	38 180 000	4 100 000	0	42 280 000
2. Behov for budsjett økning for å videreføre eksisterende virksomhet					
	Post 70 Demokrati				
10	Demokrati		71 000 000		71 000 000
	Post 75 Trosopplæring				
1	Trosopplæring	77 500 000	83 000 000		160 500 000
	Sum kap 0340 Tilskudd Post 70 og 75	77 500 000	154 000 000	0	231 500 000
	Sum totalt	113 680 000	160 100 000	0	273 780 000